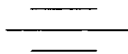

A szülői munkaközösség mint iskolán belüli szervezeti egység kapcsolódik az iskolán kívüli szervezeti egységekhez, és ezáltal a település civil közösségei segíthetik az ilyen és ehhez hasonló iskolai megmozdulásokat.

DR. NAGY ANDOR
főiskolai magántanár
Eszterházy Károly Főiskola
Eger

A Család Évében – család a TV-ben

A családról, a Család Évében, a Család Hetében születtek e sorok.

Jelen

Éve van, hete van a családnak. Mintha valami akció lenne, valami tartós akció a piacgazdaság keretei között. Ennyit érne a család fogalma, vagy azt jelentené, hogy most minden figyelem a családé kell legyen, hogy a média is segítsen a család tekintélyének visszaállításában, hogy történjenek olyan intézkedések, szülessenek olyan rendeletek, törvények, amelyek a jelen gondjait orvosolják, pozitív jövőképet alkotva?

Jelenünk problémái a családok vonatkozásában is ismereteseek. A többgenerációs családok gyakorlatilag megszűntek. A házasságkötések száma évente csökken, nem csak hazánkban. Nővekszik a valameddig együtt élők száma. A fiatalok élék életüket, szingliként is jól érzik magukat, de az esküvőt követően számosan válnak, újra válogatnak. Több az abortusz, mint a szülés, fogy a magyar. A gyermekáldás helyett gyermekvállalásról beszélnek. A kismama nem áldott állapotban van, hanem terhes, sőt veszélyeztetett terhes. A nagy hasú kismamák sokan szívják a bagót, számosan isszák a kólás rumot. A családokban is megjelent az erőszak: a trágár beszédőtől a gyilkolásig terjed a skála. Tömeges lett a szegénység, mélyszegénység, munkanélküliség. A holnap sokan kilátástalan. A bölcsődékben, óvodákban, iskolákban a kisebbség ütközik a többséggel. A pedagógus sincs biztonságban a munkahelyén... Hálnak az utcán.

Ez a való világ! Korántsem az a luxus, amit a TV közvetít.

Kíváncsian figyeltük a Család Hetében a közszolgálati televíziókat. A szokottnál több volt a szöveg a családról, de véleményem szerint csekély volt azoknak a műsoroknak a száma, amelyek szentesítették volna a családot mint intézményt, a társadalom alapsejtjeit, aminél jobbat még nem találtak ki.

Néztük a kereskedelmi adók kínálatát is. Boldogságban, szeretetben élő családokkal legfeljebb a sorozatokban találkozhattunk a tőlünk messzire levő világban.

A televízióról már sokszor állapítottuk meg, hogy Janus-arcú, áldás, de akár átok is. Tömegbefolyásoló, kultúraközvetítő szerepe közismert volt és maradt. Milyen kultúrát közvetítsen a közszolgálati televízió? Egyértelmű a válasz a témaként megjelenő családdal kapcsolatban is. Jó lenne, ha azok ismernének magukra a képernyőt nézve, akik boldog, szeretetteljes családi életet élnek, akik számára meghatározó a család.

A példát adó családmódellem nem csak a televíziókból, egyáltalán a médiából is hiányzik. Ma már nem érdekes – vélik sokan –, ami normális, természetes, magától értetődő lenne a családdal kapcsolatban. Hol van már a mi Családi Kör korszakunk, a Családi Vásárnapok meghitt bemutatása? Amelyben problémáktól egyáltalán nem mentesen, de szegényen is gazdagon éltek, mert szerették egymást, mert az otthon melegét érezték, mert az egymást szeretők

úgy kötötték össze életüket (egész életre!) hogy tudták, nem lesz minden hónap május, az ég nem lesz mindig kék.

A múlt

A múlt értékeit nem feledni kell, éleszteni kellene legalább emlékezetünkben. Hogyan éltük meg mi, idősebbek a múltunkat? Szeretetben, boldogságban, nagycsaládban. Szüleink nem discókban ismerkedtek hangos tam-tam zenékre egymást sem hallva. A valcer, a tangó, a csárdás volt a táncuk. A tánciskolában az illemszabályok betartása kötelező volt. A lányt felkérte a fiú, majd megköszönte a táncot, és helyére kísérte. Nem napokig, sok esetben évekig ismerkedtek, igyekezve kedveskedni egymásnak. Az első csók már maga volt a csoda. Nem együtt jártak, a fiú udvarolt a lánynak. Kísérgette, ha megengedte. Egy idő után természetessé vált a szülőkkel való találkozás, ami komoly megméretést jelentett. A szülők véleménye nem mindig volt kedvező, és sokszor döntött a továbbiak alakulásáról. „Ha szeretitek egymást, legyetek egymáséi!” Szólt az ítélet és a szülők áldása jelentette az új család alapítását, amelyben a szülők támogató segítők voltak akkor is, ha szegényen éltek. Az esketés életre szól, mert a házasságok az égben kötettek. A gyermekáldást természetesen várákozás előzte meg, hiszen a gyermekkel lett teljes a család. A fiatalok igyekeztek azokat a hagyományokat átvenni, amiket a szülőktől, nagyszülőktől örökölték. Hányan fogalmazták meg a felnőtté váló fiatalok közül, hogy szeretnék olyan családot alapítani, mint amilyen családban én is felnőhettem. Az erkölcsstelenség bűnnek számított, a bűnelkövető, ha vallásos volt, tarthatott attól, hogy vagy itt, vagy a túlvilágon elnyeri büntetését. Az emberek ismeretlenül is köszöntötték egymást, ahogy tudtak, segítettek egymáson. A tisztelet kijárt az életpasztazt idősebbeknek, akiknek nem kellett aggódniuk, hogy mi lesz velük öregségükre. Nem volt szükség őrző-védőkre, sőtétben sem kellett félni.

A média szerepe a mostanéhoz képest rendkívül szerény volt. A rádió volt a meghatározó hírforrás, az újság, a könyv, a film a szórakoztatás, informálódás eszköze volt. Tabu téma volt az erőszak, a szex, a pornó, a gyűlöletbeszéd.

A múlt ismerete nélkül a jelen gyökértelen. Az előbbieken vázolt múlt ma már csak emlék, amin a fiatalok csak mosolyognak, legyintenek. Ez a múlt már soha nem tér vissza!

Pedig milyen jó lenne „megfiatalított” Kelemen Endrével, Ranschburg Jenővel újra rendszeresen találkozni a képernyőkön főműsoridőben. Tanácsokat adni a fiataloknak, a családi életre nevelni őket, szépre, jóra tanítani. A 3 évtizeden át élt iskolatelevíziót mindmáig számosan emlegetjük mint a magyar televízió egyik meghatározó tényezőjét.

Arra is szívesen emlékszem, hogy hogyan találtuk ki Egerben a Családi Kör Klubokat, amelyek tömegesen jelentek meg hazánk városaiban, falvaiban, amelyekben jókat beszélgettünk, időnként vitatkoztunk, és örömmel vártuk a következő találkozókat.

Múltidézős televíziós műsorok, filmek a különböző csatornák programjaiban nagy sikert aratnak. Meggyőződésem, hogy bőven lehetne válogatni a Családi Kör műsoraiból is. A „XXI. század” című adás már bemutatta egy műsorában, hogy volt egyszer Családi Kör, ahol megjelenhettünk az életműdíjas Kelemen Endrével és a televízió elnöki nívódíjas Nagy Andorral. Jó lenne, ha az MTV 2 vezetői a Család Évében „felfedeznék” a Családi Kör értékeit is.

Jelen és jövő

Globalizálódó világunkban a televízió ablakot nyitott a világra, melyen keresztül beáramlik az érték, de a szenny is. Sajnálatos, hogy az értéknek sok esetben nincs foganatja, a szenny viszont gyorsan terjed. Az internet lehetővé tette az ismeretlen megismerését, valóságos drogá vált, függővé tette az embereket, akiket tehetett. Ő maga a csoda! A média legyőzte az időt, a teret, a távolságot, nélkülözhetetlen eszközzé vált. Gyermekeinknek már nem technikai csoda, hiszen beleszülettek. Már magzatként is hatott rájuk egyik-másik médium.

Ebben a világban az érettségi már nem a tanulás befejezettségét, sokkal inkább a főiskolai, egyetemi továbbtanulás feltételeit jelenti. A fiatalok jelentős része 25-30 éves korban fejezi be tanulmányait, kezd önálló életet élni, szakad el a szülői háztól, lép be a munka világába. A csodálatos jövőképet álmódok találkoznak a realitással, sokak vágyaiból soha nem lesz valóság. Álláskeresés, bizonytalanság. A szerény jövedelemmel való elhelyezkedés okán a házasságkötést is prolongálni kell. Különben is meggondolandó, hogy az önálló életet élő, a szabadságot élvező vállalja-e a másikat, a kööttséget, az alkalmazkodást, az olyan valakivel együttélést, akit meg sem ismert igazán. Egyébként is mindene megvan, amire szüksége lehet. A szerelmet is árulják! Sokan vélekednek úgy, hogy a jövővel nem kell számolni, a mának kell élni. S ez már az „egy nap a világ” korszakát idézi.

Hazánkban a felsőoktatás évtizedek óta elnőiesedett. A lányos szülők mindent elkövetnek, hogy a lányuk diplomás legyen. A korábbi arány a diplomások neme szerint jelentősen átalakult. Ami természetes, a diplomások igénye megnőtt. Az érzelmek mellett az értelmileg is hozzá illőt keresi a diplomás nő, igyekszik olyat találni, aki számára e vonatkozásban is megfelelő. Ez pedig nem egyszerű feladat!

Vajon köze van-e mindennek a jelenünk családi életéhez, a párválasztás alakulásához? Vajon a diplomássá válás, elhelyezkedés, önállóság időbelisége nem jár-e együtt azzal a tényvel, hogy az ideális 23-25 éves életkor helyett sokkal később születik az első gyermek?

Vajon az érettebb életkor nem jár-e együtt az alkalmazkodás nehezebbé válásával? Márpedig alkalmazkodás, tolerancia nélkül nincs tartós házasság. A másság, az egymás elfogadása rendkívül fontos. Hozzá kell az embernek szokni, hogy nem mindig neki van igaza. A gyermek megjelenése a családban újabb alkalmazkodást jelent. Már ő is szerepet kér. Hozzá is alkalmazkodni kell. De még mennyire!

E tény is befolyásolhatja jelenünket, hiszen a fiatalok fiatalos életvitelhez szoktak. Szórakozni vágyanak, élni, jól élni életüket, utazni, világot látni, a média által is sugallt sok szépséggel, gazdagsággal ismerkedni. Ezért is marad későbbre nagyon sokszor az újabb család megszületése, ezért szülnék számosan 35-40 éves korú nők.

Tudjuk, hogy minden általánosításban van túlzás, de jelenünkben mintha kevesebb lenne a szabályt erősítő pozitív kivétel. Ma már nem csodálkozunk szinte semmin, még azon sem, hogy a médiumok reklámot csinálnak a szabad szerelemnek, a hűtlenségnek, a gyermektelen életmódnak, a felelőtlen kapcsolatoknak, az egyéjszakás ismerkedésnek stb.

Mindezeket tapasztalni lehetett a Családok Hetében is. Mintha e héten se lett volna más, mint általában. Főműsoridőben a Családok Hetében is tömegek nézték, mi történik a luxusvillában, hogy alakul a sztárcsinálás, a celebek világa, mert ez egyesek szerint tömegigényt elégített ki.

Az átlagéletkor örvendetes növekedésének lehetünk élvezői, tanúi, amelynek számos oka lehet. Érdekes módon kevesebb szó esik azonban arról, hogy a mi generációnk házasságát is szerepet kaphat abban. Édesapám még azt mondta, hogy „60 felé hazafelé”! Élt 82 évet, édesanyám 90-et. Én közel 80 évesen még ebben a hazában érzem jól magam, köszönhetően annak is, hogy 54. éve élem szeretett családommal életem, hogy szüleimtől örökölhettem a példás családi életet.

A nagyvilágba kitekintve is azt lehet tapasztalni, hogy a házasság akár nagyon komoly egészségvédő, élettartamot növelő tényező. A televízióból nyerve az ismereteket, hivatkozhatunk arra például, hogy Finnország egyik vizsgálata szerint a férfiak számára a házasság háromszoros, a nők számára a jó házasság ötszörös valószínűséget jelent a 69. év túlélése szempontjából. Egyik amerikai vizsgálat is hasonló következtetést eredményezett. E szerint két és félszer nagyobb valószínűséggel éri meg a 65. életévet egy házasság, mint egy szingli. A nők számára másfélszeres védettséget jelent a házasság.

Minderről szólnunk kellett a Család Évében: hogyan is jelenik meg az értéket hordozó család a tévében.